

Hemfirelerin Araştırma Sonuçların Kullanımında Engeller Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hemfirelerin Araştırma Sonuçların Kullanımında Engeller Ölçeği*.
Turkish Psychological Scales. Retrieved from
<https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22841>

Özet

Hem?irelerin Ara?t?rma Sonu?lar?n? Kullan?m?nda Engeller Ölçe?i (HAKUEÖ), hem?irelik prati?inde ara?t?rma sonu?lar?n? uygulamaya aktar?lmas?n? engelleyen faktörleri belirlemek amac?yla uyarlanm?? bir psikometrik ara?tır. Ölçek, hem?irelerin kan?ta dayal? uygulamalar? benimsemelerinin önündeki **ki?isel**, **kurumsal** ve **ara?t?rmaya yönelik** engelleri sistematik olarak ölçmeyi hedefler. Türk kültürüne adaptasyonu Yava ve arkada?lar? (2007) taraf?ndan ger?ekle?tirilmi?tir. Ölçek, profesyonel hem?irelik ortamlar?nda **bilgi kullan?m?** ve **kalite geli?tirme** süreçlerinin önündeki zorluklar? tespit etmek için kritik bir ara?ç olarak kabul edilmektedir.

Ölçek, toplamda 30 maddeden ve dört ana alt boyuttan olu?maktadır: Hem?ire, Uygulama, Ara?t?rma ve Sunum. Maddeler, 5'li Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullan?larak yan?tlanmaktadır, bu da yan?tlay?c?n?n engellere ne ölçüde kat?ld???na dair ayr?nt?l? bir görü? sa?lamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Hem?ire, Ara?t?rma Kullan?m?, Kan?ta Dayal? Uygulama, Engeller Ölçe?i, Hem?irelik, Cronbach Alfa, Psikometri, Uyarlama.

Yazarlar

Ayla Yava, Nuran Tosun, Hilal Çiçek, Tuba Yavan, Gül?en Terakye, Sevim Hatipo?lu.

Amaç

Hem?irelerin Ara?t?rma Sonu?lar?n? Kullan?m?nda Engeller Ölçe?i'nin temel amac?, klinik ortamda çal??an hem?irelerin bilimsel ara?t?rma bulgular?n? günlük hasta bak?m uygulamalar?na entegre etme sürecinde kar??la?t?klar? çe?itli engelleri tanımlamak ve ölçmektir. Bu ölçek, özellikle Türkiye'deki sa?lık kurumlar?nda **kan?ta dayal? hem?irelik** uygulamas?n?n önündeki sistemsel ve bireysel k?s?tlamalar? belirlemeye yard?mc? olmak üzere uyarlanm??tır.

Elde edilen veriler, hem?irelik yöneticilerine, e?itimcilere ve ara?t?rmac?lara, hem?irelerin bilgi transferi becerilerini art?rmak ve kurumsal destek mekanizmalar?n? geli?tirmek için hedeflenmi? müdahaleler tasarlama konusunda somut bilgiler sunar. Ölçek, engellerin kayna??na göre (örne?in, zaman eksikli?i, bilgiye eri?im zorlu?u, ara?t?rma sonu?lar?n?n anla??lmazl???) detayl? bir profil ç?kar?lmas?n? sa?lamaktadır.

Yapı

Ölçek, hemşirelik pratiğinde araştırma kullanmasını engelleyen dört temel faktörü ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Bu faktörler, engellerin doğasına göre sınıflandırılmıştır. Ölçek, bireysel engellerden çevresel ve metodolojik engellere kadar geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır.

Ölçeğin yapısal modeli 30 maddeden oluşur ve bu maddeler dört ana alt boyuta ayrılmıştır. Herki madde hiçbir alt boyuta dahil edilmemiştir, bu da ölçeğin orijinal yapılarındaki karmaşıklığı yansıtmaktadır:

Hemşire (8 madde): Hemşirelerin bilgi ve beceri eksiklikleri, inançları ve tutumları gibi kişisel engelleri ölçer.

Uygulama (8 madde): Çalışma ortamındaki engelleri, örneğin zaman yetersizliğini, kaynak eksikliğini veya kurumsal desteğin zayıflığını ölçer.

Araştırma (6 madde): Araştırma bulgularının kendisiyle ilgili engelleri, örneğin araştırma metodolojisinin karmaşıklığını veya sonuçların klinik uygulama için uygunsuzluğunu ölçer.

Sunum (6 madde): Araştırma sonuçlarının yayılması ve erişilebilirliği ile ilgili engelleri, örneğin yayınların erişim zorluğunu veya dil bariyerlerini ölçer.

Geçerlik

Yavaş ve arkadaşları (2007) tarafından yapılan Türkçeye uyarlama çalışmaları sırasında, ölçeğin yapısal geçerliği, genellikle faktör analizi yöntemleri kullanılarak incelenmiştir. Ancak, kaynak içerikte geçerlik ile ilgili detaylı istatistiksel sonuçlar (KMO değerleri, faktör yükleri veya doğrulayıcı faktör analizi sonuçları) açıkça belirtilmemiştir.

Uyarlama çalışmaları sırasında geçerliğin sağlanması, orijinal ölçeğin kültürel olarak uygunluğunu ve ölçmek istediği yapıyı Türk popülasyonunda da doğru bir şekilde ölçtüğünü göstermesi açısından kritiktir. Çalışmanın temel amacı, ölçeğin Türk hemşirelik pratiği bağlamında anlamlı ve uygulanabilir olduğunu doğrulamaktır.

Güvenilirlik

Ölçeğin iç tutarlılığı, her bir faktör/maddenin **Cronbach Alfa** katsayısı kullanılarak değerlendirilmiştir. Elde edilen değerler, ölçeğin alt boyutlarının kabul edilebilir düzeyde güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Dört alt grubun **iç tutarlılık** katsayıları şu şekildedir:

Hemşire Alt Boyutu: 0.80

Uygulama Alt Boyutu: 0.80

Araştırma Alt Boyutu: 0.72

Sunum Alt Boyutu: 0.65

Genel olarak, 0.70 ve üzeri güvenirlilik katsayıları iyi kabul edilirken, 0.65 değeri (Sunum alt boyutu için) alt sınırdaki kabul edilebilir düzeydedir. Bu sonuçlar, ölçeğin büyük bir kısmının tutarlı ölçümler sağladığını teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Hemşirelerin Araştırma Sonuçlarını Kullanımında Engeller Ölçeği, 4 alt boyutlu bir yapıyı korumaktadır. Bu yapı, hemşirelerin (8 madde), uygulamanın (8 madde), araştırmacının (6 madde) ve sunumun (6 madde) yarattığı engelleri ayrı ayrı ele alır.

Uyarılma çalışmasında, orijinal ölçeğin faktör yapısının Türk örneğinde de sürdürülüp sürdürülmediği araştırılmıştır. 30 maddelik toplam ölçekte, belirtilen dört faktöre ek olarak 2 madde, hiçbir alt boyuta dahil edilmemiştir. Bu durum, faktör analizinin, kültürel farklılıklar veya örneklem özelliklerinden kaynaklanan küçük varyasyonlar gösterdiğini işaret edebilir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarılma

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Kullanılabilir Diller: Türkçe (Orijinal ölçek İngilizce olarak geliştirilmiştir.)

Popülasyon Grubu: Hemşireler

Yaş Grubu: Yetişkin (Klinik ortamda çalışan profesyonel hemşireler)

Popülasyon Detayları: Sağlık kurumlarında aktif olarak görev yapan hemşireler.

Test Metodolojisi: 5'li Likert tipi derecelendirme (0= hiçbir fikrim yok katılmıyorum - 4= tamamen katılmıyorum). Yüksek puanlar, ilgili engellere daha fazla katılım ve dolayısıyla daha büyük engelleri işaret eder.

Anahtar Kelimeler

Kanıt Dayalı Hemşirelik, Bilgi Kullanımı, Güvenirlilik, Geçerlik, Ölçek Geliştirme, Klinik Araştırma, Adaptasyon.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ayla YAVA

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçe?in adaptasyon ?al??mas? 2007 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için gerekli izinler ve olası ücretler konusunda detaylı bilgi için sorumlu yazar Ayla Yava ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ara?t?rma makalesine ULAKB?M üzerinden eri?im sa?lanabilmektedir.

Orijinal PDF doküman? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

hemsirelerin-arastirma-sonuclarini-kullaniminda-engeller-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Yava, A., Tosun, N., Çiçek, H., Yavan, T., Terakye, G. ve Hatipo?lu, S. (2007). Hem?irelerin Ara?t?rma Sonu?lar?n? Kullan?m?nda Engeller Ölçe?inin geçerlik ve güvenilirli?i. *Gülhane T?p Dergisi*, 49, 72-80.

Makalenin internet ba?lant?s?: uvt.ulakbim.gov.tr

Hem?irelerin Ara?t?rma Sonu?lar?n? Kullan?m?nda Engeller Ölçe?i

Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

4 alt boyut ve 30 madde (2 madde hiçbir alt boyuta dahil de?il)

Hem?ire(8m)

Uygulama(8m)

Ara?t?rma(6m)

Sunum(6m)